

FISKEVÅRDSNÄTVERKET I GÖTEBORG

Text: David Håkansson Foto: Richard Gelotte, Patrik Ohlsson, Magnus Pålsson

Är ett före vassröjning, och året efter med nyplanterade alar. "Jag vill påstå att vår fiskevårdsförening är unik i Sverige. Förutom havet så har vi inget eget fiskevatten, vi arrenderar inget vatten, vi anordnar inga fiskeresor eller tävlingar. Vi är bara intresserade att återställa vattendragen och som bonus får vi en livskraftig självproducerande havsöringsstam", säger ledamot David Håkansson

Fiskevårdsnätverket Göteborg är en ideell förening som jobbar med förbättring och underhåll av framför allt havsöringsförande bäckar runt Göteborg, totalt drygt 80 km vattendrag.

Handledare är biologerna på Sportfiskarna Region Väst, som har kunskap och historiken kring vattendragen runt Göteborg. Flera av medlemmarna är redan seniormedlemmar i Sportfiskarna så styrelsen beslutade 2014 att ansluta sig som medlemsförening i Sportfiskarna. Det gör man bland annat för att kunna söka fiskevårdspengar från Sportfiskarnas fiskevårdsfond.

Föreningen har delat in fiskevårdsområdet i två delar, ett team nord och team syd, sträckan gäller från Nordre Älv i norr till kommungränsen mot Kungsbacka. Effektivast arbetar

man och utför åtgärder i vattendrag nära sin hemort. Föreningen har en hemsida som enbart fokuserar på fiskevård, sportfisket lämnas åt andra föreningar.

Vattendragen påverkas

Runt en stad av Göteborgs storlek byggs hela tiden nya bostäder och vägar, vilket påverkar dagvatten och vattendrag. En viktig del i nätverkets arbete är att medverka vid olika byggprojekt och samrådsmöten. Vid dessa möten kan man diskutera för och nackdelar med en ny brokonstruktion, fisktrappors för- och nackdelar, val av kulvert eller valv, eller som nyligen placering och utformning av nya sedimentationsdammar.

Här har man med kompetensen inom föreningen, och tips från Sportfiskarnas personal, kunnat påverka detaljplanerna till fiskens fördel. Det är viktigt att kommunicera med berörda parter vid byggprojekten. Ofta handlar det om ren okunskap då detaljplanerna läggs fram. Senast föreningen deltog vid ett byggsamrådsmöte kunde man påverka planerna så att bäcken i fråga blev bevarad med natursten, istället för en ny komplicerad kostsam fisktrappa. Tyvärr så försvinner produktionssträckor årligen, men då försöker man få till nya lekplatser som kompensation. Försvinner en lekplats ser man till att få två nya. Ofta är det inga problem att få loss några ton sten och grus som kompensation.

Ledamöter från föreningen diskuterar hur bäckens sektion kan utformas, lutningar på en vägtrumma, kantzonens utformning. Allt detta tillsammans med projektledare, arkitekt och fiskevårdare. Sportfiskarna deltar givetvis också.

"Vi har sett en del märkliga och dyra förslag, men det går att påverka, inte minst när vi föreslår enklare och billigare lösningar", säger styrelseledamöterna Stefan Lang och Patrik Ohlsson.

Målsättning inte bara laxfisk

Ett av föreningens mål är att öka antalet örिंगengel per kvadratmeter. Därför lägger man årligen ut grus och sten och skapar nya lekplatser. Många tror att föreningen bara fokuserar på öring och har det som målsättning. Det är inte hela sanningen. Men öringen är den fisk som svarar snabbt på biotopvård och är enkel att mäta genom elfiske. Och trivs öring så trivs givetvis flera arter, inte minst fågellivet gynnas. Den hotade ålen är en sådan art som förekommer i alla bäckar, men är svårare att mäta och analysera på rent biotopvårdsarbete.

Ett annat mål är att öka och sprida kunskap inom biotop och fiskevård. Därför anordnar man teorikvällar i samarbete med Sportfiskarna. Exempel på teorikvällar är biotopkartering, havsöringens rörelsemönster, länsstyrelsens vattenvårdsenhet, projekt 8-fjordar, introduktion i bottenfaunaprovtagning.

Ett tredje mål är att alla vandringshinder skall rivas ut före år 2021. Det finns några få kvar som ska kunna åtgärdas med enkla medel, ett par kulvertar och en sliten fisktrappa.

Fiske - biotopvård

Föreningen har provat några relativt oprövade metoder inom fiskevård - biotopvård. Förre året placerade man ut avloppsrör under en lekplats, för att på så sätt utvärdera om lekgruset kan hållas fritt från sediment, Danskarna kallar detta för "rörsandbank". Sedimentet, de finaste partiklarna, ska alltså ta vägen genom rören, under lekbädden, istället för att slamma igen lekgruset. Utvärderingen pågår.

En annan metod man provat med stor framgång är den från England ganska oprövade "Fagotts and Brushwood Bundles", ungefär "risknippen och slybuntar". För att öka och förändra strömmen, placerar man ut slybuntar av salix, björk och asp i bäckens kanter. Buntarna förankras med käppar och en ny strandbrink etableras successivt. Metoden lämpar sig väl i bäckar där man har problem med vass och vattenhastigheten är låg. Slybuntarna blir samtidigt fina gömslen och uppväxtmiljöer för yngel och insektslivet gynnas. Noterbart är att den nya strandbrinken etableras snabbt, på några få månader.

Lekplatsens kant har försetts med några slybuntar

Föreningen planterar årligen drygt 500 lövträd. Göteborg ligger delvis på en gammal sjöbotten, så vassen breder ut sig i den näringsrika lerjorden om man inte planterar träd som skuggar kantzonen. I huvudsak är det klibbal som gäller, 60-80 cm höga. Men även fläder, rönn, havtorn, vide, hassel och nyponros planteras, växter som finns naturligt runt kusten. En och annan björk är inte heller fel för att gynna olika insekter.

Bättre skydd av kantzonen

När man pratar med markägare har det aldrig varit några problem att få tillstånd att lägga ut sten och grus i bäckarna. De tycker det är trevligt med liv i vattnet, föreningen får till och med hjälp med utkörning av sten till bäckarna. Men det största hindret för att nå alla mål är svårigheten att övertyga vikten av en träddridå - en bra skuggande kantzon kring vattendragen. Lantbrukarna eller arrendatorn har låg eller ingen förståelse för en rad lövträd

utmed vattnen. Föreningen vill se tydligare regler kring kantzonen. Nu är det upp till varje markägare att behålla lövträden eller ej. Man ser också stora problem med övergödda havsvikar, där vattnet från jordbrukslandskap för med sig näring rakt ut i havet utan filter från mark och åkrar. Att dikesrensa åkrar rakt ut i vattendragen genom strandskyddet är faktiskt helt enligt lagtexten. Inte undra på att flöden och kvävetransporterna ökar, det behövs verkligen tydligare regler tycker man.

Dan Calderon, en av föreningens biologer, planterar lövträd, Dialog är ju a och o, men ibland måste vi nog inse att det krävs tydliga regler för att säkerställa en fungerande kantzon.

Död ved gynnar livet i vattendragen, här hade dock en stor propp bildats framför en kulvert efter en storm. Nätverket ryckte ut för att fixa!

Beståndsuppskattning, fångstrapporering

År 2014 lanserade föreningen med input från Sportfiskarna Region Väst, en fångstrapporeringssida. Detta för att kunna följa eventuella trender gällande öringen i havet, den fisk som har ett stort värde som sportfisk bland fritidsfiskarna idag. Man hoppas på bra uthållighet i rapporteringen. Vid slutet av året analyseras dels data och dels själva verktyget. Tillsammans med elfiske kan man sedan dra vissa slutsatser om bestånden i havet, men endast ganska grovt. Ett komplement och intressant projekt hade varit att analysera antalet utvandrande smolt i ett av vattendragen med hjälp av en så kallad smoltfälla. Då skulle man få en mer noggrann bild av hur stor överlevnaden och produktionen är från ett visst vattendrag.

Fiskemetod %

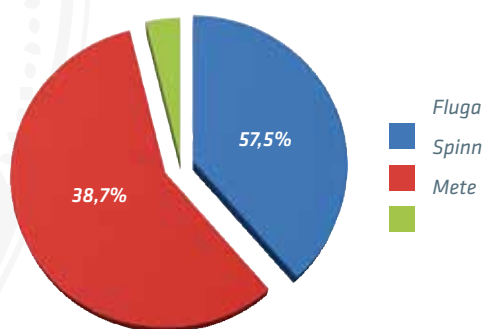

Diagram från föreningens hemsida.
Statistiken uppdateras automatiskt.

Det mycket användbara Hartjokkiverktyget kunde köpas in, tack vare intäkter från en sponsor.

Fiske ingår inte i allemansrätten

Spöfiske efter havsöring på västkusten är idag mycket populärt. Havsöringspremiären kan liknas vid hummerpremiären, då många tar en semesterdag för att äntligen få känna spöböj igen och tillbringa en dag vid havet. Och trenden är att fisketrycket på arten ökar. Men det många utövare tror, men inte känner till, är att fiske inte ingår i allemansrätten. Fiskevårdsnätverket skulle därför gärna se att myndigheterna inför en enkel form av fiskekort i havet, motsvarande det man har för jakt. Vi tycker att kunskapsnivån gällande fisk och fiske bör höjas. Ett fiskekort skulle kunna vara ett utmärkt sätt för att enkelt nå ut med information till utövarna beträffande fiskeregler, återutställning, fredningsområde och annat. Fiskekortet kan vara av låg kostnad och man skulle kunna öronmärka intäkterna till fiskevården. Med dagens IT-verktyg kan administrationen minimeras och en effektivt hantering göra detta möjligt. Enkel men mycket värdefull statistik skulle också kunna hämtas in vid köpet. Lyckade exempel på detta finns i flera länder. Man kallar modellen "User paid - user benefits".

Sponsorer

Föreningen känner av en trend att fler har fått upp ögonen för det viktiga arbetet i vattendragen. Ingen fiskevård - ingen fisk i havet, ganska enkel matematik. Flera privata företag stöttar med medel för att nätverket ska kunna fortsätta sitt fina arbete och öka antalet fiskyngel i bäckarna. År 2014 köptes exempelvis lekbottnenverktyg in med hjälp av medel från en sponsor. Flera aktioner hålls också till förmån för fiskevården, vilket ger företaget fin reklam och ger pengar till föreningen.

Alla kan hjälpa till

Alla är varmt välkomna att hjälpa till att arbeta med bäckarna. På den öppna facebooksidan har föreningen närmare 800 följare, där alla kallelser går ut. Det krävs ingen kunskap, inga egna verktyg eller något medlemskap för att delta vid arbetstillfällena, det är helt enkelt bara att dyka upp. Medlemskapet ger dock några fördelar såsom fem nummer av tidningen Svenskt Fiske, försäkring, och olika rabatter på bland annat litteratur. Ett medlemskap är ett väldigt enkelt sätt att lokalt sponsra eller kompensera för sitt eget fiskuttag runt kusten.

Höst och föreningen får betalt. Fisken intar den nyanlagda lekplatsen. Förra året tryckte vi ner upp mot 1500 lövträd utmed vattendragen. Det gör att vi säkrar några fler sådana här platser i framtiden, säger Kjell Lindh en av eldsjälarna.

Föreningen undrar på när fler nätverk av denna typen dyker upp i Sverige, det krävs egentligen bara en eldsjäl som är lite "fingerfärdig".

Är du intresserad att hjälpa till med fiskevård runt Göteborgsregionen, eller funderar du på att starta ett liknande fiskevårdsnätverk någonstans i landet, kontakta info@fiskevardgoteborg.se för mer info.

Prenumerera nu!

"Jörgens favoriter 2" + 5 nr av Fiskefeber

ENDAST
349:-

Nu finns det ytterligare ett vertikalsat med Jörgen Larssons allroundfavoriter - Westin Twin Tees 8" - för dig med siktet inställt på lite större gös.

5 st 4-pack Twin Teez 8" 495 kr
5 nr av Fiskefeber 395 kr

Totalt värde 890 kr
Du sparar 541 kr

Ditt pris 349 kr*

I setet ingår
totalt 20 heta
jigggar och 10
rasselkammare.

Vision Deep flugrulle

+ 7 nr av Flugfiske-feber

ENDAST
549:-

7 nr av Flugfiske-feber 623 kr
Vision Deep flugrulle 795 kr

Totalt värde 1418 kr
Du sparar 869 kr

Ditt pris 549 kr*

*INGA FRAKTKOSTNADER TILLKOMMER

Välj mellan storlek
5/6 eller 7/8!

Är du nuvarande prenumerant?

Då kan du också välja ett eller flera av våra prenumerations-
erbjudanden. Vi kommer då att förlänga din prenumeration
med det antal utgåvor som följer med varje erbjudande.

Beställ på **www.fiskefeber.se**